WERKASALON SUKUTERVEISET

SUKUSEURAN JÄSENLEHTI 24
Vihanti huhtikuu 2021

Tässä lehdessä on takakannessa kutsu sukuseuran sääntömääräiseen vuosikokoukseen 12.6. 2021 klo 14. Kokoukseen voi osallistua henkilökohtaisesti tai etänä nettiyhteyden tai puhelimen avulla.

Seuran hallitus 11.7.2015 alkaen

Puheenjohtaja
Hannele Verkasalo 040 078 9728
Pitkäläntie 387
16900 Hämeenlinna
hannelever(at)gmail.com

Varapuheenjohtaja/Sihteeri
Petri Verkasalo 050 357 4257
Iisakintie 13
85410 Sievi
petri.verkasalo(at)gmail.com

Rahastonhoitaja
Eija Hanhineva 044 096 4514
Tinatie 6
86400 Vihanti
eija.hanhineva(at)gmail.com

Jäsenasiat
Minna Rautio 044 324 4422
Ratapihankatu 45 A 6
20100 Turku
Teeii.rautio(at)gmail.com

Merja Honkakoski 050 345 2063
Ketuntie 7
86400 Vihanti
merjahon(at)gmail.com

Irma Lumiaho-Ollila 0400 386 331
Limingantie 293
92430 Paavola
irma.lumiahoollila(at)gmail.com

Minna-Mari Hatunen 040 683 5544
Jylhänrannantie 406
92600 Pulkkila
hatunen.minna(at)gmail.com

Werkasalon Sukuterveiset- lehden toimituskunta on seuran hallitus. Päätoimittaja Hannele Verkasalo.
Taitto ja tämän lehden kansikuva Timo Nurmikari.
Painopaikka Rannikon Laatupaino, Vihanti.

Hallitus koolla ennen pandemiaa. Pöydän ympärillä (vasemmalta) Merja Honkakoski, Minna Hatunen, Hannele Verkasalo, Petri Verkasalo, Irma Lumiaho-Ollila, Eija Hanhineva ja Minna Rautio

Puheenjohtajan palsta

Rakkaat sukulaiset,

Kansikuvan menneen talven lumet olivat kauniita, tosin vastaranta oli usvan peitossa. Nautimme niistä kukin tahoillamme pandemian vuoksi ’karanteeninomaisissa olosuhteissa’.

Tilanne ei ole vieläkään ohi maailmassa riehuvan epidemian jatkaessa leviämistä ja muuntumista tulevaan rokotteiden antamaan laumasuojaan saakka.

Sukumme on menettänyt jäseniään pandemiassa, olen itsekin saanut suruviestin kahden setäni sairastumisesta ja kuolemasta. Syvä osanottoni kaikille sairastumisen tai läheisen kuoleman kokeneille.

Pandemian aiheuttamien kokoontumis- ja matkustamisrajoitusten vuoksi sukuseuran joka kolmas vuosi pidettävä vuosikokous järjestetään tällä kertaa etäkokouksena video- ja puhelinyhteyksien kautta. Sukuseuran sääntöjen mukaan vuosikokous on pidettävä joka kolmas vuosi hallituksen määräämänä päivänä huhti-syyskuun aikana. Kokouksesta on ilmoitettava 14 vrk ennen kokousta. Tämä lehti toimii kirjeitse toimitettuna kokouskutsuna ja ohjeet on esitetty takakannessa. Sukukokous pidetään lauantaina 12. kesäkuuta. Mikäli jäsen haluaa esittää kokouksen asialistalle lisäyksen, pyydämme toimittameen sen hallitukselle perusteluineen viimestään 12.5.

Suomen oikeusministeriö on linjannut ohjeita yhdistysten hallinnon järjestämiseen pandemian aikana siten, että yhdistyksen hallitus voi sallia jäsenille etäosallistumisen, vaikka niiden säännöissä etäosallistuminen olisi erikseen kielletty tai sitä ei olisi sallittu. Väliaikainen laki on voimassa 30.6.2021 asti.

Muutoksia, muutoksia, muutoksia, muuttoja. Uusia aloituksia, muistoesineitä, vanhoja valokuvia. Korona karanteenia, liikkumisen rajoituksia. Tätä on ollut jo toista vuotta. Tässä lehdessäkin puhutaan muutoksista.

Eila, Minnan äiti, Rautio on merkinnyt muistiin elämää Kiimalan pihapiirissä. Miten piha muuttuu 1900 –luvun alusta meidän päiviimme. Varsinkin suvun pienimmillä on siinä ihmettelemistä! Annukka Tiittanen on kättensä taidolla muuttanut lähipiirinsä elämää iloisemmaksi. Samuli Siponmaa muuttaa musta valko-harmaata valokuvamaailmaa värikkäämmäksi ja hieman repeytyneitä kasvoja jälleen ehjiksi.

Pekka Verkasalo on valinnut muutaman esimerkin isoisänsä tarinoista Ilveskorvessa. Lisää löytyy vuosi sitten valmistuneesta kirjasta. Tässä lehdessä tilausohjeet kirjalle. Eeva Verkasalo on kokenut todellisen muuton Skotlannista Savoon. Nämä kirjoitukset kuvastavat elämän jatkumista ja sopeutumistamme pandemiaan sen vaikeina aikoina. Tummallakin pilvellä on hopeareunus.
Hannele

Lapsuuden piha

Länsituuli mahtui hyvin puhaltamaan vanhojen pohjalaistyylisten asuinrakennusten välisestä solasta. Rakennukset seisoivat kulmittain niin lähellä toisiaan, että välistä mahtui juuri ja juuri hevonen kärryineen kulkemaan. Piha oli neliön muotoinen, ja joka sivulla oli rakennus. Sanotaan, että tämä oli ikiaikainen malli, ihminen suojasi siten kotiaan pedoilta. Ne olivat kyllä lähes sukupuuttoon tapettu, karhuja ja susia ei lapsuudessani juuri tainnut olla.
Pihan kolmannella sivulla oli pitkä puoji, jossa oli kolme erillistä huonetta, kaksi talonväen nimikkotarkoituksiin ja kolmannessa säilytettiin työkaluja. Niitä piti siihen aikaan olla monenlaisia, kun lähes kaikki tehtiin itse kotona.

Asuinrakennukset ja neljännellä sivulla oleva talli oli joskus ammoisina aikoina maalattu punamullalla, joka oli muuttunut ajan saatossa kauniin ruskeaksi. Kaikki muut rakennukset olivat harmaita, jotkin ikkunan- ja ovenpielet oli joskus olleet valkoisia.

Talossa oli kaksi hevosta, ja tallissa oli kolmas parsi, johon saatettiin joskus laittaa vieraan hevonen. Rakennuksen pihanpuoleisessa päädyssä oli lisää tiloja, joissa pidettiin eläinten rehuja ja muuta sellaista.
Tallin toisesta päädystä alkoi matala harmaa navettarakennus. Navetan keltaiseksi maalattu ovi oli kaksiosainen, yläosaa pidettiin kesäisin tuuletuksen takia auki. Lehmiä sinne mahtui toistakymmentä. Niitä hoidettiin yhdessä ja erikseen. Kuitenkin niin, ettei kolmannen polven omia muut hoitaneet millään tavalla, miniä sen sijaan joutui lypsämään vanhemman talonväen lehmiä. Työt oli tarkkaan määritelty itse kullekin, miehet hoitivat hevoset ja naiset muut eläimet. Meille lapsillekin löytyi puuhaa heti kun kynnelle kyettiin. Kipaistiin jo hyvin pienenä avaamaan metsälaitumen porttia eli rinkiä, että lehmät pääsivät karjakujaa navetalle.

Oli lampaita, sikoja, kanoja, ja tietenkin myös kukko. Muistan pihlajanoksaan nostetun säkin, jossa kana hautoi poikasia. Joutui siellä nököttämään kuumassa auringonpaisteessa syömättä ja juomatta päiväkausia. Mutta pienet tiput olivat ihania. Ne kulkivat emon perässä vapaana pitkin pihaa. Samoin kuin pienet karitsat, jotka olivat meille lapsille leikkikavereina. Mutta aika pian ne keksivät niille luontaisen mallin pukata pienimpiä nurin ja ne oli suljettava aitaukseen.

Siat olivat navettaa vastapäätä olevassa rakennuksessa. Ne pääsivät kesällä ulos aitaukseen. Siellä ne maata rötköttivät auringonpaisteessa, olivat suuria ja sotkuisia. Me lapset aina kauhistelimme niiden tapaa laittaa syödessään etujalkansa ruokakaukaloon. Sikojen vieressä oli heinälato ja rakennus jatkui sitten jäähuoneena.
Jäät sahattiin kevättalvella järvestä, kuljetettiin reessä kotiin ja peitettiin huolellisesti sahajauhoilla. Sieltä sitten lohkottiin jäätä veteen, johon maitotonkat laitettiin jäähtymään.

Karjakeittiö, eli kota oli pieni erillinen rakennus navetan puolella kujaa. Siellä käsiteltiin tulta, niin se ei saanut tulen karkaamisen vuoksi olla yhteydessä muihin rakennuksiin. Kaivo oli kodan vieressä ja sieltä käännettiin ruuhi, jota pitkin vesi kulki karjakeittiöön - kunhan se oli ensin vintattu ämpärillä kaivosta.
Ja seuraavaksi oli lammasmökki. Pieni tönö tervehti ensimmäisenä pihaan tulijaa kujan oikealta puolelta. Ja vasemmalla puolella, aittojen läheisyydessä korkeimmalla paikalla oli tuulimylly. Siivet olivat minun lapsuuteni aikana jo otettu pois, mutta aikanaan sillä oli jauhettu monet leipäjauhot. Tuulimylly oli seudun ainoa, ja se toimi usein maamerkkinä maantiellä kulkijoille.

Toisen asuinrakennuksen päädyssä oli vanha tervahaudan paikka, jossa ruoho ei kasvanut. Ruoka-aitoissa säilytettiin jyvät, jauhot, marjat ja suolatut lihat. Niiden isoja avaimia talon vanha- emäntä kantoi vyöllään melkein kuolemaansa asti. Sauna oli toisen rakennuksen päädyssä, vähän erillään. Se oli sisäänlämpiävä, musta ja nokinen. Sitä hallitsi kivistä ladottu suuri kiuas, jonka lämmittämiseen meni halko poikineen. Saunan päädyssä, pihan puolella oli myös kaivo, mutta sen vesi oli niin ruosteista, että sitä ei juuri käytetty. Veden puute taisi olla suurin puute siellä kuivalla kankaalla.
Paja nökötti omalla nurkallaan. Muistan palkeet, joilla puhallettiin tulta, ja isäni siellä touhuamassa. Hän teki paljon naapureillekin sepän hommia. Toisella nurkalla olivat iso elosuoja ja riihi, jossa kuollut isomummu odotti lähtöä hautuumaalle. Heinälatoja oli peltoaukealla useampia.
Pihan läpi kulki kärrytie, joka meni navetan ja jäähuoneen välistä kapeaa kujaa, tallin edestä ja toisen asuinrakennuksen päädyn ja kaivon välistä, saunan editse parin kilometrin metsätaipaleelle. Siitä koko syrjäinen seutu kulki lähimpään kauppaan, myllyyn, ja rautatieasemalle. Moni kulkija pysähtyi ohimennen porisemaan talonväen kanssa. Mummo kutoi sukkaa kävellessään ja reen pankolla istui ukko piippu hampaissaan. Postin kulku päättyi siihen taloon, talon nimi oli lähiosoitteena kaikessa siitä eteenpäin tulevassa postissa.

Ensimmäiset kuukauteni minä olen asunut pirtin nurkkaan kasatussa pienessä huoneentapaisessa. Vanhempieni asunnoksi oli sitten järjestynyt vanhasta riihestä tehty yhden huoneen mökki, jonka jatkeena oli kylmä, laudasta tehty eteinen. Siellä he asuivat viidenteen lapseen asti. Tuo mökki on minun ensimmäinen oikea kotini.

Muistoissani pihalla paistoi aina aurinko, voikukat ja kissankellot kukkivat, pääskyset liversivät ja tekivät pesää, tai ruokkivat poikasiaan. Se on minun varhaislapsuuteni maisema, tuhansien tarinoiden maisema. *Eila Rautio*

TARINANKERTOJA – JAAKKO VERKASALO

Otteita elämän kulusta 1860 - 1956

- Jaakon tarina nälkävuosilta 1860-luvulta
- Polkupyörän sisäkumin ostolupa 1948
- Jaakon matkustuslupa Kuusamon jälleenrakentamiseen 30.9.1948
- Kotiseutuyhdistyksen ruokapivot 1.7.1956

PITKÄ KEVÄT – Tarinaa nälkävuosilta IV Pyhäjokiseutu 6.3.1958

Samoin kuin nykyvuosikymmeninäkin on koettu, on silloin suurina nälkävuosina luonnossa vallinnut jonkinlainen häiriötilajakso. Silloin 1860-luvulla tätä häiriötilaa oli kestänyt 7 vuotta. Milloin yletön sade, milloin kuivuus, milloin pitkä kevät viivästyttivät viljan kasvua ja halla piti lopusta huolen.
Isoisäni kertoi yhdestäkin keväästä, kun oli Vapun päivänä menty Tavaskan nevalta ladon katto-olkia lehmien rehuksi hakemaan. Lunta oli ollut niin paljon, ja hanki niin kovaa, että mennen tullen oli ajettu hevosilla suoraan pystöaitojen yli. Edellinen kesä oli ollut kovasti sateinen, joten suuri osa heinistä oli pilaantunut käyttökelvottomiksi. Tuo kevät oli tahtonut lannistaa kokonaan ihmisten mielet, mutta läpi oli siitäkin päästy. Latojen kattojen ohella oli eläimille syötetty pajun ja koivun varpuja. Havujakin olivat lehmät ja hevoset pureskelleet. Lampaille oli jyrsitetty kuorta runkopuista. Kylvöjen tekoon on sinä keväänä päästy siinä juhannuksen edellä.

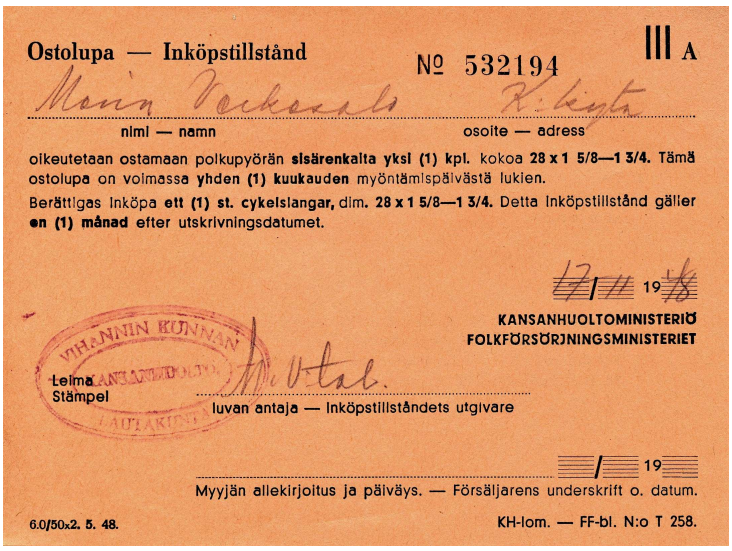

Ostolupa — Inköpstillstånd № 532194 III A

Maria Verkasalo Kiuru

nimi — namn osoite — adress

oikeutetaan ostamaan polkupyörän **sisärenkalta yksi (1) kpl.** kokoa **28 x 1 5/8—1 3/4.** Tämä ostolupa on voimassa **yhden (1) kuukauden** myöntämispäivästä lukien.

Berättigas Inköpa **ett (1) st. cykelslangar,** dim. **28 x 1 5/8—1 3/4.** Detta Inköpstillstånd gäller **en (1) månad** efter utskrivningsdatumet.

17/III 1948

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ
FOLKFÖRSÖRJNINGSMINISTERIET

VIHANNIN KUNNAN KANSLIA KAUPPAKIRJA

Leima
Stämpel

luvan antaja — Inköpstillståndets utgivare

/ 19

Myyjän allekirjoitus ja päiväys. — Försäljarens underskrift o. datum.

6.0/50x2. 5. 48. KH-lom. — FF-bl. N:o T 258.

Kun sitten nuo seitsemän vuotta ovat kuluneet, on taloudellisen vaurastumisen rinnalla jonkinlainen henkinen elpyminen alkanut saada jalansijaa. Tämä aikahan on ollut sitä nurkkapatriotismin kukoistusaikaa. On käyty leikkisotaa eri kyläkuntien ja varsinkin eri pitäjäläisten välillä. Se mies, joka on osannut mojovimmin toispaikkakuntalaiselle sanoa, on voittanut. Varsinkin markkinareissulla on tuo suusota ja toisistaan pilkkarunojen teko vienyt käsirysyynkin, jossa nyrkkien lisäksi on lyömäaseina käytetty mm. nyrkinkokoisia koivun pahkasta sorvattuja letkavarsipiippuja.

Matkustuslupa. N:o 180.

Valokuvan leima poliisi

Jalkas Jaakko Julmari Verkasalo, kotoisin ~~kaupungista, kauppalasta~~ Vihanniemi pitäjän Korvan kylästä, on esteetön matkustamaan Kuusamoon ja takaisin Oulaisiin

Todistus on voimassa 30 päivään syys kuuta 1948 ~~kaupungin poliisilaitoksella~~ Oulaisten piirin nimismiehen virkahuoneessa 2 päivänä heinä kuuta 1948.

Nimikirjoitus

Ikä 20.11.1896

Pituus 164 cm

Hiusten väri ruskea

Silmien väri sininen

Parta ei ole

Erityisiä tuntomerkkejä: Oikea käden kerkisormen [illegible]

Poliisikaavake N:o 14

Leima.

Kari Koponen.
Kari Koponen.
v.t.

Nälkäaikakin on sitten jäljestä päin ollut kompapuheiden ja hirtehishuumorin lähteenä. Niinpä ovat vihantilaiset sitä kysyttäessä saattaneet sanoa: ”No, niitähän me olemme Vihannin vääräsäärisiä” tai ”Vihantirievusta, eikä leivän palaa”. Tästä ei ole kulkijat tykänneet: ”Vai rievusta, eihän täällä ole kettään nälkäänkään kuollut.”
”Me ei ollakaan meijäristä, me”, on vihantilainen kehaissut. On suunsoitto saattanut päättyä äkistikin. Esim. näin: Vihantilainen on sanonut: ”Se on Paavolasta, jolla on karvanen lusikan reikä”, ja tukkinut siten naapurin suun yhdellä iskulla.

VIHANNIN KOTISEUTUYHDISTYS r.y.

"Suu ei laula suuruksetta, rinta rasvatta rimaja."

Vihannin Päivän "ruokapivot"

Alpuan meijerin pirtissä 1.7.56. n. klo 16.00.

Ei säännöstelyä. Ei annostelua.
Osallistumis~~maksu 150:-~~

Vihannin Kotiseutuyhdistys r.y.

Pattijokisten kompapuheita on hillitty esim. näin: ”Äläkää te pojat kukkuko, eihän teillä ole käkejäkään. Vihantilaisiltahan te ootta niitä vaihtanut ohoran siemenillä” (viittaa Vihannin alituiseen hallanarkuuteen).

Seuraavassa pieni näyte kilpalaulannasta, joka myös on niihin aikoihin saattanut yks-kaks pulpahtaa esille. Sävelkin niihin on kuulemma tehty silloin kun sanatkin. Jossakin se on sattunut miesjoukossa. Vastaväittäjälleen on Vanhanperälän isäntä alkanut laulaa: ”Vikin Antti, viisas laiska, kepin kanssa keikkaseepi.” Tähän on heti tullut Antilta vastaus samalla nuotilla: ”Peräläinen on peräti hullu, kun raamatunlukijasta on laulaja tullut.” Jälkimmäisestä pilkistää joko moite tai iloittelu siitä, että vakava mies riehaantuu kompalaulun laulajaksi. Tämä Vikin Antti on ollut kainalokepeillä kulkeva mies, ja on hän nyt vanhimman polven Vikkien isäin setä. *Pekka Verkasalo*

Annukka Tiittasen (1957 – 2018) käsityö- ja valokuvanäyttely

Annukka (Leila Anna-Maija) Tiittanen oli Vihannissa syntynyt tekstiilisuunnittelija ja –taiteilija sekä valokuvaaja. Annukan vanhemmat, Elli ja Veikko Tiittanen, järjestivät läheistensä ja ystäviensä avustamana Annukan käsitöistä ja valokuvista kootun näyttelyn Vihannin Ukonkanttiin elokuussa 2020.

Annukan vanhemmat ovat monipuolisesti lahjakkaita käsitöiden taitajia. Ei siis ihme, että tytär sai heiltä käden taitojen ja luovuuden lahjan. Näyttelytöiden monipuolisuus yllätti vierailijan. Esillä oli runsaasti eri tekniikoilla valmistettuja vaatteita, kodin tekstiilejä, tauluja, savitöitä ja valokuvia.

Annukka Tiittanen opiskeli ompelua, vaatesuunnittelua ja valokuvausta. Hänen kuviaan julkaistiin runsaasti mm. Pyhäjokiseutu-lehdessä. Koti-Suomen lisäksi monilta ulkomaanmatkoilta löytyi mielenkiintoisia kuvauskohteita. Annukka halusi kuvata ihmisiä heidän luonnollisissa elinympäristöissään. Studioiden `tällätyistä´ kuvista hän ei pitänyt.

Kangaspuut, sukkapuikot, neulekone, virkkuukoukku, parsin- ja kanavaneula, pensseli ja värit, saven työstämisen välineet, kamera ja valokuvan valmistamiseen tarvittavat välineet tulivat tutuiksi Annukalle työn ja harrastuksen kautta.

Näyttelyyn tutustujalle välittyi töiden kautta kuva ihmisestä, joka nautti suuresti saadessaan tehdä käsillään monenlaisia tuotoksia. Ideat, suunnitelmat ja innostunut luovuus olivat läsnä Annukan taiteessa loppuun asti.

Annukan muisto elää lämpimänä ja rakkaana läheisten elämässä myös hänen laajan ja monipuolisen tuotantonsa kautta.
Eija Hanhineva

Annukka Tiittanen on kuvittanut myös kirjan *Kestävä, pestävä poppana - uusi, iloinen mallikirja kutojille.*

Kustantaja on Pirkanmaan kotityö, painovuosi 1995

Vireisellä sivulla näyttelyssä esillä olleita töitä sekä Peura Apsis ryijy.

Rovaniemeläinen tekstiilitaiteilija Annukka Tiittanen suunnitteli tämän ryijymallin vuonna 1998 ollessaan matkalla Bahrainissa, pienessä Arabianlahden saarivaltiossa. Hän kertoo: "Vaikka ryijyn suippokaaret alun perin saivatkin muotonsa moskeijan minareeteista voi niissä nähdä myös ajatuksen suomalaisesta luonnosta pyhänä paikkana. Ehkä ryijyssä kaarien myötä on ripaus luonnon kunnioittamista. Toisaalta ryijyn solmimista voi pitää meditaationa tai hartautena, pitkänä, hitaana ja hiljaisena prosessina, jossa kädet toistavat samaa liikesarjaa kuin mantraa". Ryijyn keskusneliöstä kurkistaa valkohäntäpeura.

Lähde: Teksti ja kuva Taito Pirkanmaa

Ps. Apsis on kirkkoarkkitehtuurissa käytetty termi rakennuksen päädystä.

Muutoksia

keskiviikko 3. helmikuuta 2021

Muuttaessamme Suomeen koivujen kultainen ruska eli viimeisiä päiviään. Pitkän, viiden tunnin ajomatkan aikana oli monia ihania luontonäkymiä aamuruskosta iltahämärään. Vesistöjä. Hirvi loikki tien poikki. Metsiä, metsiä, metsiä. Vähän kummastelin, kun välillä metsiä tuntui olevan aivan liikaa.

Kun Skotlannissa mietiskelin muuttoa, olin onnellinen kahdesta asiasta; siitä että taas pääsen talveen ja siitä, että voin rymistellä metsässä. Mutta nyt metsät tuntuivatkin aivan liian suurilta! Ja ajatelkaas, tuntui kurjalta metsässä ei voikaan kävellä kun on niin hirveästi lunta! Vaikka kyllä olen kävellyt: kahlaan lumessa ja saan hauskan dejavun (entiselämys): lumi sulaa pitkävartisiin talvisaappaisiin ja sormet palelevat ohuissa tumpuissa.

Kymmenen vuotta on muuttanut minua. Haluan takaisin Skotlannin vuorille vaeltamaan! Haluan kulkea pää pilvissä ja nähdä kauas! Haluan takaisin ikivanhoihin tammimetsiköihin ja purojen solinaan!

Haluan kiertää kylän..- joskus jopa haluan Englannin lehmälaitumille, tasaiselle maalle mutapoluille kävelemään, kiipeämään
stile-portaita aitojen yli, pujahtamaan
kissing-gaten läpi niityltä toiselle. Yritän olla muistelematta kaikkea sitä. En unohtaa, vain olla muistelematta, koska muistelusta saa märät silmät. Mutta joinakin aamuina, ennen kunnolla heräämistä, mietin, mille vuoripolulle tänään kiipeäisin.

Itse asiassa Suomeen muutto oli kuin olisi tullut ulkomaille. Autolla ajettiin tien väärällä puolella. Kaikki puhuivat väärällä kielellä. Vastaankävelijöitä väistettiin. Ei puhuttu kamalan kovalla äänellä. Poluilla ei sanottu kaikille vastaantulijoille *hei*. Ihan selvästi olin jossain vieraassa maassa. Ehkä kaikkein ihmeellisintä tässä vieraassa maassa olivat ruokakaupat! Voi niitä leipä- ja juustohyllyjä! Erilaisia maitotuotteita! Kymmenen metriä vauvanruokia! Kyllä, briteilläkin on *suuuuuria* ruokakauppoja, mutta valikoima ei ole ollenkaan niin laaja kuin suomalaisissa marketeissa. Valitettavasti pandemian vuoksi en ole vielä kovin syvällisesti päässyt tutkimaan kaikkia tämän maan kauppojen uusia ihanuuksia. Ja pandemiasta pääsemmekin mukavasti aasinsiltaa pitkin siihen, miksi muutimme takaisin Suomeen, vaikka tarkoitus oli asua Skotlannissa elämämme loppuun asti.

Olimme koko viime kesän jonkinlaisessa epävarmuuden tilassa, ei pelkästään koronaviruksen vaan myös **brexitin** vuoksi. Emme tosiaankaan halunneet asua pandemiamaassa, josta/jonne ei

pääse matkustamaan, koska kaikki rakkaamme asuvat muissa maissa. Emme myöskään pitäneet kaikista niistä EU-kansalaisten vastaisista huhuista, joita alkoi kuulua yhä enemmän. Vaikka Nicola Sturgeon, Skotlannin pääministeri, lupasikin kirjeessään, että kaikki EU-kansalaiset saavat maassa asumisoikeuden eikä Skotlannista ketään heitetä ulos, elämä alkoi kaikkineen tuntua epävarmalta. Piste epävarmuudelle tuli, kun Suomesta kuului epätoivoinen huuto: "Äkkiä vuokraamaan mökki jouluksi! Kohta kaikki isot on jo varattu!". Niinpä päätimme ostaa Suomesta mökkimäisen talon, jonne koko suku voi kokoontua yhteen aina kun haluaa.
Muutimme tänne talonmiehiksi. Ja olemme tyytyväisiä. Päivä päivältä tyytyväisempiä, kun totumme taas tämän armaan maan tapoihin. Opettelemme uudestaan hiihtämään. Kulkemaan *suuuurissa* metsissä. Totumme lumeen ja pakkaseen.

Oli se aika kivulias irtirepäisy, se äkkilähtö Skotlannista. Kinlochlevenistä oli jo tullut meille kotikylä, ihmisistä tuttuja, maisemista kotikontu, poluista tuttuja. Monet suunnitelmat jäivät kesken. Kolmestatoista Mamore-munrosta jäi kaksi tutkimatta. Poikki Britannian-kävelystä kolme pätkää jäi puuttumaan. Ja kaikki ne luontoihanuudet, linnat ja kaupungit joita aioimme käydä katsomassa! Ja puutarhani! Voi surku! Nyyh!

Mutta aika aikaa kutakin! Ehkä on taas mukavaa samoilla Suomen soilla... -Martimoaapaa olen usein muistellut (koska yhden nalleni nimi on Martimo...). Ja haluaisin vielä mennä jäämeren rannoille...-ja Haltille...-ja Auttikönkään jääputouksia katsomaan! Jee! Suomessahan on vielä paljon nähtävää ja koettavaa! Ja sen lisäksi ihania ihmisiä, joita voi tavata silloin tällöin...-ainakin useammin kuin Brittein saarella asuessa. Ja sitten on vielä nämä jättimäiset ruokamarketit tutkittavina!

Katselen olohuoneen isosta ikkunasta ulkona lumen alla nukkuvia koivuja. Pakahduttaa, silmät kostuvat. Kuinka kaunis on tämä meidän maailmamme, missä sitten kuljemmekin! Nyt pakkaan Skotlannin samaan muistelukansioon, jossa Uusi Seelanti, Hawaii, Kalifornia ja Andalucia odottavat selailua. Sieltä ne löytyvät! Jos joskus ehdin selailla...-on niin paljon tutkittavaa tässä uudessa vanhassa kotimaassa!
Eeva Verkasalo

Kuvankäsittelystä

Lupasin kertoa Sukuseuran terveisissä jotain harrasteestani, kuvankäsittelystä. Huomasin kyllä heti, että tämän lehden sivut eivät riittäisi asian opettamiseen. Tuskin osaisinkaan.

Vanhat valokuvat sisältävät tietoa, paitsi edesmenneistä ihmisistä, myös heidän elin-ympäristöstään. Verkasalon sukukirjassa on aukeaman kokoinen kuva (s. 108-109) Alatalon puimapaikalta. Sen meidän ajallemme vieraita asioita olen parikin kertaa yrittänyt luetteloida, yllytinpä lastenlapsenikin puuhaan. Pitkään katseltuaan nuorin heistä sanoi: ”Ukki, nuo kaikki muut ihmiset seisovat ja niillä on työkaluja käsissään. He ovat olleet työssä ja asettuneet kuvattaviksi, vai mitä? Tuossa ison koneen edessä yksi näyttää istuvan joutilaana, vai onko se talon isäntä?” Katsokaapa te! Oletteko selvillä?

Muistan tämänkin alkuperäkuvan olleen käsittelyn tarpeessa, mutta silloin vuosituhannen vaihteessa sitä käsiteltiin vain laboratoriossa, ei ollut digitalisia kuvankäsittelyohjelmia vielä käytössämme. Kirjan kuvaa katsellessa huomaakin kuvaan kuulumatonta pistetavaraa, kohinaa. Kohinassa on kuitenkin kysymyksessä eri asiasta kuin kuvaa muodostavista ns. kuvapisteistä.

Joku teistä saattaa löytää kenkälaatikkoalbumistaan vieressäolevan näköisesti rikkoutuneen kuvan. Koneeni ruudulla katselin miesten, Ilveskorven talojen isäntien kasvoja. Vasemmassa ylänurkassa olevan Lehtolan Antin kasvot ovat pahasti vaurioituneet, mutta muitten naamat ovat melko ehyitä. Tiesin entisistä kokemuksistani, että jos pitää tehdä kasvoihin paljon uutta, tulee sutta ja sekundaa. Paikkasinkin ensin miesten vaatteita ja sitä tehdessäni hoksasin, että Antin kasvojen toinen puolihan on aivan ehyt. Siispä kopioin ehyen puoliskon ja käänsin 180 astetta. Kuvassa oli myös paljon pieniä ”reikiä”. Ne oli helppo paikata. Kuva oli kuitenkin harmaa, haalistuneen näköinen. Sehän tarkoittaa sitä, että harmaasävyt mustan ja valkoisen välissä ovat lähestyneet toisiaan, jolloin asteikko on kaventunut.

Tähän vaivaan on Phoshop Elementsissä, säädettävä automaattitoiminto,

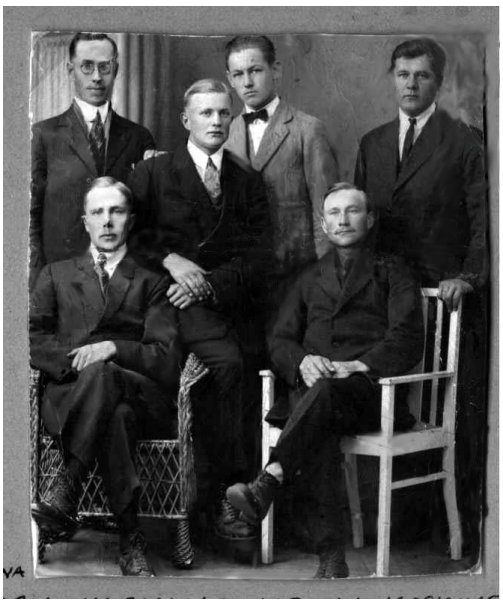

Tässä kuvassa korjaukset on tehty ja harmaasävyasteikko levitetty. Jätän yleensä kuvaan riittävästi vanhan kuvan aineksia merkiksi siitä, että se on alkuperältään iäkäs ja on ollut käsittelyssä. Niin näette tässäkin olevan.

Kuvan sisältämästä informaatiosta ja kuvan tarkkuudesta saatoin päätellä, että kamera on ollut melko isoja lasinegatiiveja käyttävä, jalustalla seisova puupintainen laite, kunnioitettavan näköinen kapine. Sotien edellisellä ajalla jo kyllä alkoi olla ns. laatikkokameroita, jotka käyttivät 60 mm leveää filmiä, samaa mitä niin sanotut paljekameratkin. Niitten kuvanlaatu riippuikin sitten enemmän optiikasta kuin filmistä.

Oikeissa studiokuvissa on yleisesti hyvä tarkkuus ja muu laatu. Amerikkaan menneistä sukulaisista on seuramme kuva-arkistossa havainnollisia studiokuvia.

Tuo mainitsemani kuvankäsittelyohjelma on jo pitkään sisältänyt värienkorjaustoiminnon. Oheinen värikuva on kuitenkin tehty uudemmalla Colorize Photo-toiminnalla. Sovellutus ei voi tietää esimerkiksi sitä, onko Harmaalan Artun kravatti varmasti ollut oranssinen. Osaan jo vaihtaa värin tarvittaessa. Näissä väritetyissä kuvissa on siis valetta tai väärää tietoa melkein samalla mitalla kuin Neuvostoliiton valtiohallinnossa otetuissa virallisissa kuvissa aikoinaan. Amerikkalaiseen sukututkimusohjelmaan, jota käytän, saa myös samantapaisen väritysohjelman. Kokeilin sitä, mutta se saattoi muuttaa sinisen takin toisen hihan ruskeaksi. Photoshopissa on parempi.

Alla värien palauttamiseen käyttämäni toiminnon esimerkki. Kuvien värit eri kuvamateriaaleissa haalentuvat tai muuttuvat eri tavalla. Paperikuvista, jotka on otettu värikuvauksen alkutaipaleella, häviää nopeimmin sinisen sävyt. Sukukuvissa ei ole hyvää esimerkkiä, joten joudun ottamaan omista kuvistani esimerkkikuvan. (Vain kuvan nuorimmalla on suvun geenejä.) Tästä kuvasta oli juuri sininen hävinnyt niin vähäksi, että tarvittiin kovasti malttia ja kokeiluja. Viimein löytyi ja esineitten paikallisväritkin vastaavat toisiaan.

Seuraavassa värien palauttamiseen käyttämäni toiminnon esimerkki. Kuvien värit eri kuvamateriaaleissa haalentuvat tai muuttuvat eri tavalla. Paperikuvista, jotka on otettu värikuvauksen alkutaipaleella, häviää nopeimmin sinisen sävyt. Sukukuvissa ei ole hyvää esimerkkiä, joten joudun ottamaan omista kuvistani esimerkkikuvan. (Vain kuvan nuorimmalla on suvun geenejä.) Tästä kuvasta oli juuri sininen hävinnyt niin vähäksi, että tarvittiin kovasti malttia ja kokeiluja. Viimein löytyi ja esineitten paikallisväritkin vastaavat toisiaan.
Seuraavassa sitten hieman kaikkien konstien käyttöä. Esimerkkikuva on sisällöltään juuri sellainen, joitten toivotaan säilyvän. Tässä on Jaakko Verkasalon kanssa kuvassa neljättäkin sukupolvea.

Korjattavaa: värit siirtyneet keltaiseen ja punaiseen suuntaan. pöydän takana olevat henkilöt ovat hieman varjossa, kuva kallistunut vasemmalle ja pystysuorat vinoja. Näistä korjattavista asioista tein jokaisesta vaiheesta korjauksen edetessä tallennuksen.
Jaakon isoihin käsiin ja verhon punaisiin kukkiin meinasi väkisin jäädä liikaa sinistä sävyä. Näin korona-aikana tällaista hommaa tekee mielellään.

Eri laitteittemme sisältäviä kuvia kannattaisi joskus katsella järkevästi ja tulostaa myös paperille.
Samuli Siponmaa

Suvun Tunnukset

Isännänviiri on kooltaan 50 X 400 cm ja on sopiva 8 - 9 m lipputankoon.

Hinta 53,00 €

Pöytästandaari

siihen kuuluu kirkas metallitanko sekä marmorijalusta. Sekä viirin että standaarin on suunnitellut graafikko Kaisu Klemetti.

Hinta 28,00 €

Sukukorut ovat malliltaan samat kuin kuusikymmentäluvulla tehdyt korut.

Naisten koru	70,00 €
Kalvosinnapit	50,00 €
Solmioneula	50,00 €

Kirjat ***Verkasalot, Vihantilainen talonpoikaissuku***

sidottu, 562 sivua 25,00 €

Tarinaa Ilveskorvesta

sidottu, 256 sivua 25,00 €

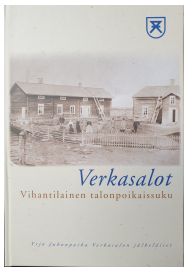

Tuotteiden tilaukset tehdään sukuseuran "tavaravastaavalle":

Ilkka Verkasalo (Verkaperäntie 195B, 86360 ILVESKORPI, puhelin 040 5817 912

Kirjoja voi tilata myös

Hannele Verkasalolta (Pitkäläntie 387, 16900 HÄMEENLINNA) ja

Pekka Verkasalolta (Haukantie 38, 04320 TUUSULA tai puh. 050 555 3295).

Tuotteet lähetetään postissa ja mukana tulee lasku. Hintoihin lisätään mahdolliset postituskulut. Tuotteiden muunlaisesta toimittamisesta (esimerkiksi nouto) voi sopia tilaamisen yhteydessä.

Tarinaa Ilveskorvesta – tekstin korjaus

Voimamiehiä I -tarinasta on matkan varrelle pudonnut osa viimeisestä kappaleesta sivulta 142.

Kerran oli taas tullut voimamiehiä kärrykuormallinen Pyöriän kartanolle. Jostakin olivat olleet muista pitäjistä. Isäntä oli mennyt ulos vieraitaan vastaan. Kun nämä esittivät asiansa oli isäntä kohauttanut asuinkantin nurkkaa, pannut kintaansa hirren ja nurkkakiven väliin ja sanonut vieraille. "Nyt passaa tulla." Hiljaisina poikina olivat nämä miehet lähteneet sinne mistä olivat tulleetkin.

Tämän lehden päätoimittaja Hannele Verkasalo
hannelever(at)gmail.com
puhelin 0400 789 728

Kansikuvan maiseman on kuvannut Timo Nurmikari

ISSN-L 2323-2021
ISSN 2323-2021 (painettu)
ISSN 2323203X (verkkojulkaisu)

Sukuseuran kotisivut ovat osoitteessa www.werkasalot.net
ja facebook Werkasalon sukuseura ry

Kutsu Werkasalon Sukuseura ry vuosikokoukseen 2021

Sukuseuran sääntömääräinen vuosikokous pidetään lauantaina 12.6. 2021 klo 14 alkaen

Vihannin kotisetukeskuksen kirjastotalossa Ukonkantissa. Kokoukseen voi osallistua henkilökohtaisesti ja etänä nettiyhteyden tai puhelimen avulla. Pandemiatilanteesta johtuen kokouspaikalle voidaan ottaa vain viranomaisten kokoontumisrajoitusten sallima enimmäismäärä henkilöitä, joka on tiedossa kesäkuun ensimmäisellä viikolla.

Ilmoittautuminen vuosikokoukseen pyydetään sähköpostilla werkasalot@gmail.com viimeistään 4. kesäkuuta 2021 tai puhelimitse puheenjohtaja Hannele Verkasalo tai sihteeri Petri Verkasalo. Puhelinnumerot ovat hallituksen esittelysivuilla. Etäkokoukseen ilmoittautuneille lähetetään linkki etäkokoukseen tai ohjeet osallistumisesta puhelimen avulla.

Esityslista

- Kokouksena avaus
- Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, 2 pöytäkirjan tarkastaja ja tarvittaessa 2 ääntenlaskijaa
- Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- Hyväksytään kokouksen työjärjestys
- Esitetään sukuseuran tilinpäätökset, vuosikertomukset ja tilintarkastajien lausunnot vuosikokousten väliseltä ajalta
- Päätetään tilinpäätösten vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille
- Vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä liittymis- ja jäsenmaksu seuraavalle toimikaudelle
- Valitaan hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä muut jäsenet
- Valitaan 2 toiminnantarkastajaa ja heille 2 varamiestä seuraavaksi toimikaudeksi
- Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat

Mikäli seuran jäsen haluaa saada jonkin asian seuran vuosikokoukseen käsiteltäväksi, on hänen siitä kirjallisesti ilmoitettava niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.